

KONFERENCIÁK ÜLÉSEK

FID-ülés

1969. november 20-21-én Budapesten bizottsági ülést tartott a FID/DC /Committee on Developing Countries = Fejlődő Országok Bizottsága/. A bizottsági ülés napirendjén szerepelt a Bizottság 1970. évi munkaterve, valamint azzal a tanulmánnyal kapcsolatos problémák, amelyeket a FID részéről a FID/DC az UNESCO megbízásából készít a következő címmel:

Study on national structures for documentation and library services in countries with different levels of development with particular reference to the needs for organization and services of developing countries /Tanulmány a különböző fejlettségi színvonalon lévő egyes országok dokumentációs és könyvtári szolgáltatásának szerkezetéről, különös tekintettel a fejlődő országok szervezési és szolgáltatási igényeire/.

! !

ETO-szeminárium

Az ETO a gépi keresési rendszerekben címmel nemzetközi szemináriumot tartottak 1968. szeptember 2-6 között Koppenhágában a Dán Dokumentációs Központ rendezésében, a FID/CCC /Central Classification Committee = Központi Osztályozási Bizottság/, a FID/CR /Committee on Classification Research = Osztályozáskutatási Bizottság/ és a FID/OM /Committee on Operational Machine Techniques and Systems = Operációs Gépi Technikák és Rendszerek Bizottsága/ közreműködésével. A szemináriumnak 13 európai és amerikai országból 61 résztvevője volt. A FID Osztályozáskutatási Osztálya vezetőjének, G.A. LLOYDnak bevezető előadása után négy hosszabb /ATHERTON, FREEMAN, PERREULT, CALLAS/ és hét rövidebb előadás hangzott el az ETO-nak a computeres dokumentációban való használatának módszereiről és a szerzett tapasztalatokról. Az előadásokat bemutatók és gyakorlatok egészítették ki. Az egyes megoldások eredményei mellett a hiányosságokat /a kereső kérdések kódolásának nehezen kezelhetősége, a nem kielégítő keresési pontosság, a nagy ballaszt, a gyorsnyomtató készülékkel irt szöveg rossz áttekinthetősége stb./ és azok kiküszöbölésének lehetőségeit is megvitatták.

/DK-Mitteilungen, 14.k. 2.sz. 1969.márc. 9 p./

! !

Tudósítás az IFLA 35. konferenciájáról

Az IFLA /International Federation of Library Associations = Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége/ soron következő 35. konferenciáját 1969. augusztus 24-30 között tartotta meg, ez alkalommal Koppenhágában. A kongresszus vezető témája a

Library education and research in librarianship

/A könyvtárosképzés és könyvtártudományi kutatás/ címet viselte; erről hangzottak el előadások a plenáris ülésen és ehhez a témához kapcsolódott számos előadás a szekciók és bizottságok ülésein is.

Az IFLA évről-évre megrendezésre kerülő közgyűléseit és konferenciáit a szakmai körök egyre fokozódó érdeklődése és a résztvevők számának állandó növekedése jellemzi. Ebben az évben kb. 420 résztvevő volt, akik közül az USA delegációját 55 küldött képviselte. Utánuk Anglia, az NSZK, Dánia, a Szovjetunió következtek nagyságrendben. A szocialista országok közül a legnépesebb delegációt a Szovjetunió adta /29/, utána Csehszlovákia /12/, Magyarország /9/, NDK /8/, Jugoszlávia /7/, Lengyelország /5/, Románia /4/ és Bulgária /1 fő/a sorrend.

Egy ilyen nagy létszámú összejövetelt joggal fenyeget az a veszély, hogy képtelen eredményes munkára, a képviselt terület tényleges kérdéseivel való gyümölcsöző foglalkozásra. Nos, az IFLA sikeresen elkerülte ezt a veszélyt, mert a szekciókban és bizottságokban a korszerű könyvtári problémák és követelmények kerültek szóba, mégpedig azok, amelyekben előbbre jutni csakis nemzetközi összefogás útján lehet.

E rövid ismertetés kereteiben is érdemes megemlíteni Sir Frank FRANCISnak, az IFLA elnökének megnyitó - tanulmányának is beillő - beszédét, amely amellett, hogy számot adott az IFLA fejlődéséről, sulyának növekedéséről, valóban olyan kérdésekre hívta fel a nemzetközi fórum figyelmét, amelyek korunk könyvtárügyének továbbfejlesztési irányát jelzik és mint ilyenek a magyar könyvtárosok mainál szélesebb körű érdeklődésére kell, hogy számot tartsanak. Egyik ilyen problémakör "a kifinomított könyvtári munkamódszerek kérdése". Ide kell érteni a számítógépek bekapcsolását a könyvtári munkába, a különböző index-rendszerek koordinálását, a terminológiák és a kódolás nemzetközi egységesítését.

Több idevonatkozó kezdeményezés foglalkoztatja ez idő szerint a könyvtárosi közvéleményt. Ezek mindegyike magasfoku nemzetközi egyeztetéseket és együttműködést igényel. Ilyen például a Shared cataloging program /megosztott katalógizálási program/, amely azt tűzte ki céljául, hogy

minden tudományos értékkel bíró könyv vagy annak egységes szempontu bibliográfiai adatai minél gyorsabban eljussanak az USA-ba;

bibliográfiai feldolgozásuk központilag és legalább 3-4 hét alatt megtörténjék /természetesen magasfoku gépesítéssel/ és végül

az ebből nyert információk az Egyesült Államokon belül, továbbá az e tevékenységbe bekapcsolódó külföldi könyvtárakhoz és más tájékoztatói egységekhez rövid időn belül eljussanak.

E nagy jelentőségű nemzetközi együttműködés már foglalkoztatta az IFLA előző /1966. évi/ kongresszusát is, de méltán említette az elnöki megnyitó a Shared cataloging program-ot, mint a könyvtárosok nemzetközi közvéleménye számára egyik legizgalmasabb kérdést, hiszen az első lépést jelenti az eddig decentralizáltan folyó szerzeményező és katalogizáló munka nemzetközi koordinációja felé. A másik érdekes nemzetközi kezdeményezés ezen a téren a Standard Book Number /Egységes könyvszámozási rendszer/ bevezetése a könyvtári gyarapítási és feldolgozási gyakorlatba. Az a könyvtárak és kiadók világában évtizedek óta vajudó probléma, hogy a könyveket "teljesen félreérthetetlen és a végsőkig ésszerűsített és leegyszerűsített" jelekkel ellátva, azok ügykezelését is végsőkig egyszerűsítetté tegyék, a számítérek könyvtári használatba vételével újból az érdeklődés középpontjába került. Helyes és szükséges, hogy az IFLA erre felhívja a könyvtáros világ figyelmét és bár ez a kérdés még sok egyeztetést igényel, vitathatatlan, hogy az ebbe való bekapcsolódás a korszerű könyvtári munka létkérdései közé tartozik.

A konferencia említett főtémája - a könyvtárosképzés - is helyet kapott a mélyenszántó elnöki megnyitóban. Régen vitatott kérdés, de a számítérek világában egészen élessé vált: a könyvtárosok képzéséről alkotott régebbi fogalmak megállják-e ma is a helyüket akkor, amikor a könyvtárosok a komplikált műszaki berendezések és eszközök egész sorával találják magukat szemben, azokat könyvtárosi munkájukban felhasználniok, alkalmazniok kell? Elégséges-e a jövőre nézve is, ha a könyvtáros "szelid és művelt" ember, vagy igenis szükséges, hogy a könyvtáros vezetésre alkalmas, szervezőképes és a modern technika eszközeivel is bánni tudó ember legyen.

Az eddigiekből is látható, hogy az IFLA 1969. évi kongresszusának hangadó témája korunk hallatlanul felgyorsult tudományos és technikai fejlődésével igyekezett a könyvtári tájékoztatás kérdéseit szinkronba hozni. Nyilvánvaló, hogy ez a törekvés egyaránt érinti a címleírás nemzetközileg egységesítendő és a gépi input számára is felhasználható szabványosításának kérdéseit, csakugy, mint a nemzetközi kiadványcsere, a könyvtárközi kölcsönzés, a bibliográfiai tevékenység, vagy a könyvtári munkák gépesítéséhez kapcsolódó együttműködés feladatait.

A szekciók és bizottságok munkájától és az ott elhangzott előadások részletes ismertetésétől ehelyütt el kell tekinteni. /Egyiké másika ezt nem is érdemi meg./ A műszaki könyvtárosok számára különösebb érdeklődésre számotartó előadások közül megemlítjük a

Gépesítési szekció ülésén elhangzott

KIMBER, R.T.: A könyvtári munka automatizálása Nagy-Britanniában /Bibliotheksautomatisierung in Grossbritannien/ c. tanulmányt, továbbá

PFLUG, G.: A német könyvtárak közötti elektronikus együttműködés új irányzatai /New tendencies of electronical co-operation in German libraries/ c. előadást. Érdekes volt még

HAYES, R.M.: Tájékoztatástudomány és a könyvtárosképzés /Informationswissenschaft und der Beruf des Bibliothekars/ c. tanulmány.

Ezek az anyagok eredetiben, illetve fordításban az OMKDK-ban hozzáférhetőek az érdeklődők számára. Ugyancsak hozzáférhetőek a kongresszus fő témájával kapcsolatban elhangzott alábbi előadások szövege:

DALTON, J.: Könyvtárosképzés és kutatás a könyvtárügyben. A jelenlegi helyzet és irányzatok az USA-ban. /Library education and research in librarianship. Some current problems and trends in the United States/;

SEROV, V.V.: A könyvtártudomány és a könyvtárosképzés néhány kérdése a Szovjetunióban. /Library science and some problems of library education in the USSR/ és

HOGG, N.: Könyvtárosképzés és kutatás Nagy-Britanniában. /Library education and research in librarianship in Great-Britain/.

Ezeket az előadásokat több - főleg csehszlovák részről - írásban beadott anyag egészítette ki.

A Szakkönyvtári szekció ülésén történtek közül a szekció elnökének, Karl BAERNnak előadása érdemel említést, aki az USA szakkönyvtárainak bibliográfiai tevékenységéről adott áttekintést egy meglehetősen szűk körben - 30 közép- és kisméretű könyvtár között - eszközölt adatfelvételezés alapján. Nyilvánvaló, hogy az USA-ban az általa említett 6000 szakkönyvtár bibliográfiai tevékenységéről 30 könyvtár adatai alapján nem lehet általánosító érvényű következtetést levonni. Az előadó megállapította, hogy a bibliográfiai munkában elégtelen a szervezett együttműködés; legtöbbjük nyújt témafigyelési szolgáltatást, a számítógépek használatát mindegyik hasznosnak tartja, de nem kizárólagosan az egyéb hagyományos bibliográfiai módszerek mellett. Bibliográfiai munka végzésére a szakemberrel szemben a könyvtároscsoport tartják alkalmasabbnak.

Említésreméltó még e szekció életéből, hogy új alosztály létesült Földrajzi- és Térképkönyvtári Alosztály elnevezéssel.

A szekció ülésén még két előadás hangzott el az alábbi címeken:

GASTFER, M.P.: Differenciált könyvtárosképzés. /Differentiated library training./ és

REICHARDT, G.: A szakkönyvtárak dolgozóinak képzése és ennek kilátásai az NSZK-ban. /Training and prospects of the staff on the special libraries in the Federal Republic of Germany./

Az előadások anyaga ugyancsak hozzáférhető az OMKDK-ban.

A magyar delegáció tagjai között a műszaki termelési könyvtári hálózat szép számmal volt képviselve. Az OMKDK részéről BENEDEK Jenő, a Könyvtári Igazgatóság vezetője és DÁCZER Éva, a Gyarapítási Osztály vezetője, valamint KOVÁCS Dezső /ÉTK/, HARTAI Magda /KGM MTTI/ és HOZNEK Jánosné /LAKÓTERV/ vettek részt a különböző szekciók és bizottságok munkájában. A magyar delegáció tagjai voltak még ZSIDAI József, a Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának vezetője, aki az IATUL /International Association of Technological University Libraries = Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége/ egyik alelnökeként vett részt a kongresszuson és GOMBOCZ István, az OSZK osztályvezetője, akit az IFLA Nemzetközi Csere Bizottságának elnökévé választottak. A magyar küldöttség vezetője SZÉZELY Sándor, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete titkára volt.

Az IFLA jövő tervei közül említjük meg azt, hogy a legközelebbi kongresszus színhelye Moszkva, 1971-ben pedig Liverpool. Megtisztelése az egész magyar könyvtáruigynek, hogy 1972-ben Budapesten rendezik meg az IFLA soron következő közgyűlését és konferenciáját. E tény jelentőségét és fontosságát csak növeli az a körülmény, hogy az UNESCO 1972-t Nemzetközi Könyvévnek nyilvánította.

!!!

COMPUTER-HIREK

A kiscomputerek /The Tinies/

A Data Systems 1969 augusztusi száma érdekes összeállítást közöl az újabb időben igen elterjedten használt kiscomputerekről. Három csoportba sorolva /1. a könyvelő-számlázó gépek elektronikusan továbbfejlesztett változatai; 2. a lyukkártyás gépek továbbfejlesztett változatai; 3. a kiscomputerek, "The Tinies"/ 50 computert hasonlít össze jellemzőik és árak szempontjából.

Míg az első csoport gépeinek kifejezetten a számvitel a felhasználási területe, addig a második csoport gépei /például a BURROUGHS B500, GE-115, HONEYWELL 110, ICL 1901A, UNIVAC 9200 II/ a közölt adatok alapján már felhasználhatók a tájékoztatási munkában is, eredeti alapösszeállításban, vagy továbbfejlesztve. Az alap-változat ára 20 - 60 000 £ /ehhez vezérlőegység, kártyalyukasztó, kártyaolvasó és sornyomtató tartozik/. A harmadik csoport egyes gépei már mind a perifériák, mind a memória vonatkozásában igen könnyen fejleszthetők tovább nagy gépekké. Kialakításukkal a gyártó cégek az olyan vállalatok igényeit óhajtották kielégíteni, amelyek jelenleg még mérsékelt igényekkel jelentkeznek, de előreláthatóan igényeik gyors felfutására számíthatnak. Ebben a csoportban szerepel több PDP, HONEYWELL, IBM és SDS márkájú készülék. Egy-egy, a tájékoztatási munkában már önmagában is jól használható alapgép ára 23 - 60 000 £. A 37 000 £-